

Plan van aanpak

Wet Verplichte GGZ

Manon Vosjan
Hanne Bookemann
Januari 2019

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel.....	3
1.3 Relaties met andere trajecten	3
1.4 Leeswijzer	4
2. Context	5
2.1 Sluitende aanpak personen met verward gedrag	5
2.2 Resultaten	5
2.3 Regio	5
2.4 Sleutelfiguren	5
2.5 Afbakening	6
3. Crisismaatregel en de positie van de burgemeester	7
3.1 Veranderingen van de IBS naar de crisismaatregel zijn:.....	7
3.2 Rollen in het proces van de crisismaatregel	8
Psychiater.....	8
De burgemeester.....	8
Officier van justitie	8
De betrokkene	8
3.3 Stappenplan Crisismaatregel.....	8
4. Zorgmachtiging	10
4.1 Zorgmachtiging	10
4.2 Opgelegde zorg	10
4.3 Stappenplan melding en verkennend onderzoek	11
5. Verplicht regionaal overleg	12
5.1 Huidige situatie	12
5.2 Stappenplan Verplichte Regionale Overleggen.....	12
6. Informatievoorziening	14
6.1 Impact Wvvggz op IV gemeenten:.....	14
6.2 Stappenplan	15
7. Tijdspad	16
8. Projectstructuur	20
8.1 Bestuurlijke borging	20
8.2 Ambtelijk overleg.....	20
8.3 Zorgbelang Overijssel	20
8.2 Overzicht Projectstructuur.....	21

1. Inleiding

Door een ernstige psychische aandoening kan iemand zichzelf of anderen ernstig nadeel toebrengen. In de Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (Wet BOPZ) stond een gedwongen opname centraal om dit te voorkomen en mensen te helpen. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) maakt het mogelijk om verplichte zorg ambulant uit te voeren. Gedwongen opname blijft mogelijk als het in de eigen omgeving niet lukt of te onveilig is. De Wvggz vervangt de Wet BOPZ. De nieuwe wet gaat in op 1 januari 2020.

De Wvggz biedt zorgverleners meer instrumenten voor zorg op maat. Het idee is maatwerk te leveren en verplichte zorg zo kort mogelijk - en zo lang als noodzakelijk - te geven. De Wvggz is er alleen voor als het echt niet anders kan; het is voor mensen met psychische problemen beter om verplichte behandeling te voorkomen. Dit vraagt dat gemeenten en zorgaanbieders signalen van naasten en buurtbewoners serieus nemen. Tijdig beginnen met een passende behandeling is in het belang van de cliënt en van de samenleving. Het ligt in de rede dat het grootste deel van de Wvggz-meldingen weliswaar leidt tot (bemoei)zorg, maar niet tot gedwongen zorg.

1.1 Aanleiding

De nieuwe wet is bedoeld om, voordat een opname noodzakelijk is, meer en in eerder stadium te kunnen doen voor psychiatrische patiënten; gericht op hun eigen bescherming, bescherming van de omgeving en/of de bescherming van de samenleving. Gemeenten worden verantwoordelijk voor deze nieuwe taak zonder dat er vooralsnog middelen beschikbaar worden gesteld vanuit het Rijk. Een gedegen implementatie is vereist. Vandaar dat er twee programmamanagers zijn aangesteld in regio IJsselland. Zij gaan binnen separate opdrachten voor Deventer, Olst-Wijhe en Raalte en regio IJssel-Vecht de implementatie begeleiden, waarbij er actief afstemming wordt gezocht met de bestuurders en beleidsadviseurs van deelnemende gemeenten en relevante ketenpartners.

Tevens is regio IJsselland als proeftuinregio aangesloten bij het programmabureau vanuit het Rijk. De proeftuin is met name gericht op het te voeren periodiek regionaal overleg. In het hoofdstuk 'projectstructuur' wordt hier verder over uitgeweid.

1.2 Doel

In deze handreiking wordt een eerste concrete aanpak beschreven, waaruit duidelijk wordt welke en hoe de ketenpartners op management- en bestuurlijk niveau betrokken worden en blijven. Hetzelfde geldt voor de deelnemende gemeenten, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau.

Daarnaast is het doel om duidelijk te maken hoe de implementatie van de verschillende onderdelen van de wet vorm krijgen. Het schrijven van beleidstukken valt niet onder de scope van dit traject.

1.3 Relaties met andere trajecten

- ❖ Wet zorg en dwang (Wzd): o.a. gebruik CM-systeem voor IBS.
Wzd heeft raakvlakken en overlapt op sommige gebieden met de Wvggz. Het gedeelte waar de gemeente verantwoordelijk voor is wordt in een apart traject uitgewerkt. De trajecten Wvggz en Wzd worden tegelijkertijd opgepakt en zoeken samenwerking bij overeenkomsten, zoals bijvoorbeeld bij de crisismaatregel.
- ❖ Dit traject heeft raakvlakken met o.a. de volgende trajecten:
  - Wet forensische zorg (Wfz)
  - Sluitende aanpak rondom verwarde personen
  - Ketenveldnorm (beveiligde bedden)
  - Veiligheidsstrategie

1.4 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk wordt de context geschetst gevolgd door de hoofdstukken waarin de wetsonderdelen en het bijbehorende stappenplan per onderdeel worden besproken. Het stappenplan zal gedurende de vormgeving en implementatie Wvvgz verder uitgewerkt worden per onderdeel. Door aan te sluiten bij landelijke werkgroepen van de VNG wordt duidelijk welke stappen per onderdeel van de wet gezet worden. De gevolgen van de Wvvgz voor gemeenten zijn in viertal hoofdlijnen te vatten: hoofdstuk 3 bespreekt de positie van de burgemeester die verandert; er zijn wijzigingen in de wettelijke mogelijkheid om indien nodig een zogenoemde crisismaatregel op te leggen, waarbij een betrokkene direct wordt opgenomen. Dit is wat onder de huidige wet de IBS heet. In hoofdstuk 4 wordt het verkennend onderzoek besproken; er gaat een verkennend onderzoek plaats vinden naar aanleiding van meldingen door familie of betrokkenen van de persoon in kwestie. Hoofdstuk 5 bespreekt het regionaal overleg tussen burgemeester, OM en GGZ, wat op grote lijnen de toepassing van de Wvvgz toetst. Het laatste onderdeel wordt in hoofdstuk 6 besproken; er is passende ICT voorziening vereist welke wordt aangeboden in de vorm van Khonraad. Na het bespreken van de wetsonderdelen vindt u in hoofdstuk 7 de planning van de implementatie terug. In hoofdstuk 8 wordt de projectstructuur besproken.

2. Context

2.1 Sluitende aanpak personen met verward gedrag

Alle gemeenten in IJsselland hebben de afgelopen twee jaar invulling gegeven aan de 9 bouwstenen van de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Elke gemeente heeft per 1 oktober 2018 een eigen aanpak, waarin zowel de (boven-) regionale initiatieven en samenwerkingsafspraken met relevante ketenpartners als lokale ontwikkelingen zijn opgenomen. Dit maakt dat de initiatieven op de negen bouwstenen in IJsselland gemiddeld als 'vergevorderd' zijn beoordeeld door het Schakelteam. Vanuit de sluitende aanpak is er o.a. actief en voortschrijdend aansluiting gevonden bij ontwikkelingen zoals de Wvvgz.

Aangezien tegelijkertijd verondersteld wordt dat het voor de individuele gemeenten een lastige en tijdrovende taak is om de samenwerkingsafspraken en voorgenomen werkwijzen binnen de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag te monitoren en evalueren, hebben de gemeenten voor zowel de sluitende aanpak als de Wvvgz een opdracht bij de GGD neergelegd. De implementatie van onderdelen voor de invoering van de Wvvgz en het vervolg op de aanpak voor personen met verward gedrag worden samen genomen. Dit betekent dat er een programmamanager aangesteld is voor regio IJssel-Vecht. De onderdelen binnen deze opdracht zijn voor gemeenten omvangrijk en cruciaal en moeten binnen aanzienbare tijd (vóór 1 januari 2020) gerealiseerd worden. Reeds georganiseerde overleggen kunnen wellicht ingezet worden bij de overlegstructuurvorming van de Wvvgz.

2.2 Resultaten

1. Het plan van aanpak voor de gemeenten van de regio IJssel-Vecht beschrijft welke personen, welke acties uit gaan voeren en binnen welk tijdsbestek om in de zomer 2019 met de implementatie te kunnen gaan starten op elk onderdeel van de wet. Het resultaat van de leertafels en de uitvoering van het plan van aanpak is om startklaar te zijn in de zomer 2019 om met de implementatie te kunnen beginnen, zodat ze 1 januari 2020 klaar zijn voor de wetsinvoering van de Wvvgz.
2. De Wvvgz vraagt om een intensieve samenwerking, waarbij de gemeentelijke verantwoordelijkheden en expertise van professionals elkaar optimaal weten te vinden. Een belangrijk resultaat is om de samenwerking te intensiveren en verbeteren.
3. Monitoren en evalueren van het geïmplementeerde plan is een derde doel om te kunnen bekrachtigen dat dit plan werkt en bijsturen waar het plan om verbetering vraagt.

2.3 Regio

De implementatie van de Wvvgz in dit project heeft betrekking op de volgende gemeenten: Dalfsen, Hardenberg, Kampen, Ommen, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle. De gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte hebben voor deze opdracht een eigen programmamanager aangesteld om de slagkracht te vergroten. De programmanagers zoeken afstemming met elkaar en met de bestuurders en beleidsadviseurs van deelnemende gemeenten en relevante ketenpartners. De implementatie van de Wvvgz en aanpak personen met verward gedrag vragen immers om een intensieve samenwerking binnen het zorg-, veiligheids-, en sociaal domein.

2.4 Sleutelfiguren

Gemeenten worden verantwoordelijk voor de implementatie van de wet zonder dat er vooralsnog middelen beschikbaar worden gesteld vanuit het Rijk. Dit betekent dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor een eigen plan van aanpak en communicatie en het schrijven van beleidsplannen. Gemeenten staan voor de opgave om de Wvvgz uit te voeren samen met ketenpartners, waarbij de verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten. De sleutelfiguren zijn:

- ❖ Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)
- ❖ Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- ❖ Zorgaanbieders

- ❖ Openbaar Ministerie (OM)
- ❖ Politie
- ❖ Stichting Patiënt Vertrouwenspersoon (PVP)
- ❖ Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)
- ❖ MIND
- ❖ Ministerie van VWS
- ❖ Ministerie van J&V
- ❖ OvJ
- ❖ De advocatuur

2.5 Afbakening

De Wvggz richt zich alleen op mensen met psychiatrische aandoeningen. Voor mensen met een verstandelijke beperking of dementie is er de Wet zorg en dwang (Wzd). Het uitgangspunt van allebei de wetten is dat dwang tot zorg of opname uiterste zorgvuldigheid vraagt. Wzd en Wvggz vervangen samen de BOPZ, maar kunnen niet los van elkaar gezien worden. De implementatie van de Wzd verloopt parallel aan de implementatie van de Wvggz, waardoor voor het deel waar de gemeenten een verantwoordelijkheid hebben de trajecten gezamenlijk optrekken waar mogelijk. Om de samenwerking op bovengenoemde onderdelen soepel te laten verlopen wordt er geïnvesteerd in de ketensamenwerking met organisaties, die zich richten op de doelgroep Wzd. De Wvggz en Wzd gaan namelijk hand in hand met elkaar. De Wfz wordt buiten beschouwing gelaten, omdat dat geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

3. Crisismaatregel en de positie van de burgemeester

De positie van de burgemeester verandert. De IBS wordt straks een 'crisismaatregel', die op enkele punten is veranderd (Wetsartikel 7:1). De crisismaatregel biedt een breder palet dan de IBS, omdat alle vormen van verplichte zorg – niet louter opname - via een crisismaatregel kunnen worden opgelegd.

Wetsartikel 7:1

1. De burgemeester kan ten aanzien van een persoon die zich in zijn gemeente bevindt een crisismaatregel nemen, indien: a. er onmiddellijk dreigend ernstig nadeel is; b. er een ernstig vermoeden bestaat dat het gedrag van een persoon als gevolg van een psychische stoornis dit dreigend ernstig nadeel veroorzaakt; c. met de crisismaatregel het ernstig nadeel kan worden weggenomen; d. de crisissituatie dermate ernstig is dat de procedure voor een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht; en e. er verzet is als bedoeld in artikel 1:4 tegen zorg.

Kortom als de situatie dermate urgent is, kan de burgemeester een crisismaatregel nemen na advies van een geneesheer-directeur of psychiater. Deze maatregel duurt maximaal drie dagen en kan daarna nog drie weken worden voortgezet. Een crisismaatregel kan leiden tot verplichte ambulante zorg of opname. Voorafgaand aan een crisismaatregel is gedurende maximaal 18 uur tijdelijk verplichte zorg toegestaan. De exacte stappen zijn toegelicht in de handreiking van de VNG over de crisismaatregel.

3.1 Veranderingen van de IBS naar de crisismaatregel zijn:

- ❖ IBS wordt crisismaatregel.
- ❖ De Wvvgz spreekt niet van 'gevaar' maar van 'ernstig nadeel' (iets ruimer begrip, de strekking is hetzelfde).
- ❖ Verplichte zorg is mogelijk gedurende 18 uur voor de crisismaatregel.
- ❖ De burgemeester kan eigener beweging een crisismaatregel nemen (als uitvloeisel van een traject tot zorgmachtiging).
- ❖ De burgemeester kan afwijken van een (negatief) advies van de psychiater.
- ❖ Alleen een psychiater kan een medische verklaring afgeven, niet een andere (geriatrisch gespecialiseerde) arts. De Wvvgz ziet niet op mensen met dementie of op psychiatrische ziekten bij mensen met een verstandelijke beperking. Voor gelijksoortige problematiek bij deze groep geldt de Wet Zorg en Dwang, die ook ingaat op 1 januari 2020.
- ❖ Verplichte zorg kan ook ambulante zijn.
- ❖ De burgemeester moet – indien mogelijk - de betrokkene (laten) horen.
- ❖ In de crisismaatregel (of zorgmachtiging) wordt door de rechter vastgelegd welke verplichte zorg gegeven mag worden.
- ❖ De betrokkene krijgt een patiëntvertrouwenspersoon toegewezen.
- ❖ De betrokkene kan in beroep gaan tegen de crisismaatregel (en een schadevergoeding eisen).
- ❖ De burgemeester krijgt een signaal als de opname (die voortvloeit uit de crisismaatregel) voortijdig wordt beëindigd. (Bijvoorbeeld als iemand na ruim een dag is hersteld van een drugspychose).
- ❖ De burgemeester kan bij het ten uitvoerleggen van een crisismaatregel de hulp van de politie inroepen (al zal de politie in de praktijk doorgaans al betrokken zijn).

De burgemeester kan een crisismaatregel nemen als:

- ❖ Betrokkene zichzelf of anderen ernstig nadeel kan berokkenen door zijn gedrag.
- ❖ Als het vermoeden bestaat dat er sprake is van een psychiatrische stoornis.
- ❖ De crisis zo ernstig is dat de procedure voor een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht.
- ❖ Betrokkene vrijwillig geen zorg aanvaardt.

3.2 Rollen in het proces van de crisismaatregel

Psychiater

De psychiater geeft het signaal dat een persoon zich in een crisissituatie bevindt, zoals aangegeven in artikel 7:2.3 (door middel van het zenden van een online medische verklaring). Dit gebeurt veelal naar aanleiding van een melding van de politie.

Wetsartikel 7:2.3

De burgemeester neemt niet eerder een crisismaatregel dan nadat hij: a. ervoor zorg heeft gedragen dat een psychiater, indien van toepassing volgens het vastgestelde model, in een medische verklaring zijn bevindingen vermeldt inzake de actuele gezondheidstoestand van betrokkene en of de situatie, bedoeld in het eerste lid, zich voordoet, en b. betrokkene, zo mogelijk, in de gelegenheid heeft gesteld om te worden gehoord.

De burgemeester

Naar aanleiding van het signaal van de psychiater start de burgemeester het werkproces. Hetzij voor het aanvragen van een zorgmachtiging, hetzij voor het nemen van een crisismaatregel in het geval dat onmiddellijk zorg noodzakelijk is (Wetsartikel 7:2).

- De burgemeester kan ook zelf besluiten een crisismaatregel te nemen als bij een traject tot een zorgmachtiging blijkt dat er een crisis is die vraagt om onmiddellijk ingrijpen.
- Om een crisismaatregel te nemen is een medische verklaring van een psychiater vereist.
- De burgemeester moet zo mogelijk de betrokkene horen of laten horen.

Officier van justitie

De officier van justitie kan de burgemeester desgevraagd informeren of voor betrokkene eerder een zorgmachtiging is afgegeven. De historie gaat vanuit het oogpunt van privacy niet verder terug dan een jaar. De informatie wordt verstrekt via een koppeling met het systeem van Khonraad.

De betrokkene

De betrokkene krijgt:

1. gelegenheid zijn visie te geven, hij/zij kan worden gehoord door de burgemeester of door iemand in opdracht van de burgemeester. De exacte stappen staan beschreven in de handreiking van de VNG omtrent de crisismaatregel.
2. hulp van een onafhankelijke patiëntvertrouwenspersoon (pvp) die advies en bijstand verleent. De pvp komt op voor de rechten van de betrokkene en geeft advies en bijstand, bijvoorbeeld wanneer de betrokkene het niet eens is met tijdelijke medicatie of separatie. Pvp's worden landelijke georganiseerd en getraind en ingezet door de GGZ. Vanuit VWS is er budget voor de pvp's.

3.3 Stappenplan Crisismaatregel

Per onderdeel van de wet wordt uiteengezet welke stappen of acties ondernomen gaan worden om tot implementatie te komen.

Algemene stappen

- ❖ Financiële- en andere middelen om de implementatie te borgen
- ❖ SWOT-analyse
- ❖ Communicatieafspraken
- ❖ Voortgang bewaken (tijd, geld, kwaliteit)
- ❖ Taakverdeling
- ❖ VNG volgen en deelname aan werkgroepen
- ❖ Kennisnemen en beoordelen van handreikingen en informatieproducten

Crisismaatregel door burgemeester

Te doen

- ❖ Betrokken partijen uitnodigen voor leertafel 'crisismaatregel'. Te denken aan gemeenten (ambtenaar zorg/crisismaatregel (burgemeester), OM, Khonraad, patiëntvertrouwenspersoon, psychiater (Dimence)
- ❖ Data plannen 1x/6 weken á 1.5 uur tot en met juni

Inhoud leertafel

- ❖ Onderwerpen die besproken dienen te worden
  - Eisen samenstellen onder welke omstandigheden burgemeester een crisismaatregel aanvraagt.
  - Regionale checklist voor burgemeester samenstellen hoe hij een crisismaatregel uitvoert.
  - Samenwerkingsafspraken betrokken partijen rondom crisismaatregel: rolverdeling.
- ❖ Product leertafel is een voorstel wat voor besluitvorming aan het DVO kan worden voorgelegd.
- ❖ Pilot vanaf september 2019 om crisismaatregel te implementeren.
- ❖ Uitzoeken via stichting PVP wie er patiëntvertrouwenspersonen zijn in de regio.

'Horen'

Te doen

- ❖ Mogelijk een aparte leertafel organiseren om onderstaande punten uit te zoeken
- ❖ Data plannen 1x/6 weken á 1.5 uur tot en met juni

Inhoud leertafel

- ❖ Bespreken hoe iemand gehoord gaat worden?
  - Eisen samenstellen onder welke omstandigheden er gehoord kan worden, te denken aan veiligheid, bereik- en beschikbaarheid etc.
  - Uiteenzetten welke personen of organisaties het horen kunnen uitvoeren.
  - Regionale checklist maken voor de te volgen stappen van verzoek tot horen tot terugkoppeling aan de burgemeester.

4. Zorgmachtiging

Iedereen kan bij het college van B&W een melding doen als hij denkt dat een persoon geestelijke gezondheidszorg nodig heeft (Wetsartikel 5:2). De gemeente doet dan verkennend onderzoek, wat kan leiden tot een aanvraag bij de officier van justitie voor verplichte zorg. Familie en naasten hebben een speciale positie: de gemeente moet altijd een aanvraag doen voor verplichte zorg bij de officier van justitie als zij dat willen. Een melding kan ook anoniem worden gedaan.

Wetsartikel 5:2

1. Een ieder kan een melding doen bij het college van burgemeester en wethouders over een persoon die woonachtig is in die gemeente of aldaar overwegend verblijft voor wie de noodzaak tot geestelijke gezondheidszorg, die mogelijk zou moeten worden verleend met verplichte zorg, zou moeten worden onderzocht.

Net als onder de oude wetgeving heeft de gemeente de wettelijke taak tot preventie, vroeg-signalering en toeleiding naar zorg. Dit geldt ook voor het bevorderen van maatschappelijke participatie (inkomen, huisvesting, werk). De GGZ moet in het zorgplan nagaan of daaraan is voldaan. Als blijkt dat de noodzakelijke randvoorwaarden voor deelnemen aan maatschappelijk verkeer ontbreken, neemt de GGZ dit op met de gemeente. Op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet heeft de gemeente de wettelijke taak om te zorgen dat inwoners kunnen meedoen aan de samenleving. De gemeenten in regio IJssel-Vecht krijgen daarbij ondersteuning van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ/bemoeizorg) en hebben reeds ingespeeld op ontwikkelingen door een 24/7 meldpunt bij team Vangnet, Informatie en Advies (VIA) te organiseren.

4.1 Zorgmachtiging

Gedwongen zorg is alleen mogelijk na een oordeel van de rechter. De officier van justitie start het traject voor een zorgmachtiging nadat die is aangevraagd door een van de partijen die in artikel 5:3 van de wet zijn benoemd:

- ❖ De officier van justitie zelf die ambtshalve een traject start
- ❖ Het college van B&W (al dan niet na een verkennend onderzoek)
- ❖ Een Geneesheer-Directeur
- ❖ Een zorgprofessionele met GGZ-expertise
- ❖ Een zorgaanbieder op de grond van de Wet forensische zorg (Wfz)
- ❖ Een ambtenaar van de politie

4.2 Opgelegde zorg

De verplichte zorg kan bestaan uit de volgende elementen:

- ❖ Toedienen van vocht, voeding en medicatie, en het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening;
- ❖ Beperken van de bewegingsvrijheid;
- ❖ Insluiten;
- ❖ Uitoefenen van toezicht op betrokkene;
- ❖ Onderzoek aan kleding of lichaam;
- ❖ Onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen;
- ❖ Controleren op de aanwezigheid van gedrag-beïnvloedende middelen;
- ❖ Aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen;
- ❖ Beperken van het recht op het ontvangen van bezoek;
- ❖ Opnemen in een accommodatie;

- ❖ Ontnemen van de vrijheid van betrokkene door hem over te brengen naar een plaats die geschikt is voor tijdelijk verblijf (als bedoeld in artikel 7:3, derde lid).

4.3 Stappenplan melding en verkennend onderzoek

Per onderdeel van de wet wordt uiteengezet welke stappen of acties ondernomen gaan worden om tot implementatie te komen.

Algemene stappen

- ❖ Financiële- en andere middelen om de implementatie te borgen
  - Wat kost een regionaal meldpunt? Uitgangspunt is om aan te sluiten bij wat er al is. De evaluatie van het meldpunt van team VIA kan als input gebruikt worden.
  - Wat kost een lokaal meldpunt?
  - Welke middelen zijn beschikbaar?
- ❖ SWOT-analyse
- ❖ Communicatieafspraken
- ❖ Voortgang bewaken (tijd, geld, kwaliteit)
- ❖ Taakverdeling
- ❖ VNG volgen en deelname aan werkgroepen
- ❖ Kennisnemen en beoordelen van handreikingen en informatieproducten

Voor het verkennend onderzoek zal een leertafel worden ingericht waar besproken wordt hoe er opvolging gegeven wordt na melding, wat er inhoudelijk in een verkennend onderzoek onderzocht moet worden en hoe de informatie zo éénduidig mogelijk overgebracht kan worden.

Te doen

- ❖ Betrokken partijen uitnodigen leertafel verkennend onderzoek
  - O.a. gemeenten, MO, Dimence, team VIA
- ❖ Data inplannen 1x/6weken á 1.5 uur tot en met juni + evaluatiemomenten vanaf september
- ❖ Informatieproducten 'verkennd onderzoek' inbrengen

Inhoud leertafel

- ❖ Waar komen meldingen binnen en hoe worden deze doorgezet aan de colleges B&W?
- ❖ Rolverdeling
  - Welke informatie is beschikbaar bij het reeds georganiseerde meldpunt?
  - Inventariseren of andere partijen dit kunnen/willen aanbieden?
- ❖ Wie kan het verkennend onderzoek gaan uitvoeren?
- ❖ Wat is een gepaste werkwijze om informatie over te brengen van het verkennend onderzoek aan de ketenpartners?
- ❖ Wat zijn stappen die gezet moeten worden voor het verkennend onderzoek?
  - Product is een checklist
  - In afwachting en vergelijking met informatieproduct van de VNG
- ❖ Pilot verkennend onderzoek start september 2019

5. Verplicht regionaal overleg

De Wvggz schrijft onder andere voor dat er periodiek overleg gevoerd moet worden ten behoeve van het aanbod verplichte zorg in de regio (niveau veiligheidsregio), zoals hieronder beschreven in wetsartikel 8:31.

Artikel 8:31

- 1. De officieren van justitie, de colleges van burgemeester en wethouders en de geneesheren-directeuren van zorgaanbieders die deel uitmaken van een regio voeren periodiek overleg met elkaar, de politie en overige ketenpartners in de zorg, over het aanbod van verplichte zorg in de regio, de knelpunten bij de voorbereiding daarop en de tenuitvoerlegging en de uitvoering ervan, waaronder in ieder geval begrepen de noodzakelijke gegevensverstrekking, alsmede het toezicht op de verplichte zorg.*
- 2. Het overleg, bedoeld in het eerste lid, vindt in ieder geval eenmaal per drie maanden plaats.*

5.1 Huidige situatie

In eerste instantie is in februari 2018 voorgesteld om - voor dit onderdeel van de wet - aan te sluiten bij het overleg 'Justitie en Psychiatrie Overijssel'; ook wel het Brinkgrevenoverleg. Bij dit overleg op provinciaal niveau zitten meerdere ketenpartners aan tafel en worden reeds knelpunten en lacunes uit de keten besproken. Het is met betrekking tot de implementatie Wvggz geen besluitvormend overleg. Evenwel wordt duidelijk dat het regionaal overleg (nog) niet volstaat. Feitelijk wordt er niet voldaan aan de frequentie van minstens vier maal per jaar vergaderen (reeds twee maal per jaar). Hoofdzakelijk wordt er – vanuit gemeenten - niet naar tevredenheid op het gewenste niveau vergadert. Het niveauverschil van het overleg (provinciaal vs. veiligheidsregio) maakt het voor gemeenten lastiger om zaken op de agenda te zetten, waarbij er in de uitvoering eveneens een flink verschil te bemerken is in het ingezette tempo tussen IJsselland en Twente. Daarnaast wordt de agendasetting vooralsnog niet bepaald door de implementatie Wvggz vanuit de verantwoordelijkheid van de overheid. Vanwege deze onvolkomenheden, worden er een aantal aanpassingen voorgesteld waarbij de regiefunctie van gemeenten binnen deze wettelijke taak ook meer geborgd wordt. De programmanagers van regio IJssel-Vecht en DOWR bereiden een memo (zie. 8. Projectstructuur) voor ten behoeve van het verplichte regionale overleg en de bestuurlijke borging. Deze wordt - via het RCIV - voorgelegd aan het DVO.

5.2 Stappenplan Verplichte Regionale Overleggen

Per onderdeel van de wet wordt uiteengezet welke stappen of acties ondernomen gaan worden om tot implementatie te komen.

Algemene stappen

- ❖ Financiële- en andere middelen om de implementatie te borgen
- ❖ SWOT-analyse
- ❖ Communicatieafspraken
- ❖ Voortgang bewaken (tijd, geld, kwaliteit)
- ❖ Taakverdeling
- ❖ VNG volgen en deelname aan werkgroepen
- ❖ Kennisnemen en beoordelen van handreikingen en informatieproducten

Overleg ketenpartners

Ook voor de ketenpartners dient er nagedacht te worden over structurele overleggen in de vorm van nieuwe, al bestaande of aansluiting bij andere overleggen in de regio.

Een andere optie is om eens in de zes weken een nieuwsbrief uit te brengen. Dit zal duidelijker worden na de startbijeenkomst in maart 2019.

Startbijeenkomst

Op 7 maart 2019 zal een startbijeenkomst georganiseerd worden voor gemeenten en ketenpartners om hen inzicht te geven in veranderingen die hen te wachten staan rondom de Wvvgz en de Wzd. Gemeenten in regio IJsselland willen zich inzetten voor een zo spoedig mogelijke en zorgvuldige invoering van deze wetten, waarbij een intensieve, domein overstijgende samenwerking noodzakelijk is. Tijdens de bijeenkomst wordt ingezet op de ketensamenwerking, verantwoordelijkheden van partijen en essentiële randvoorwaarden. Er wordt vanuit gegaan dat dit met name relevant is voor bestuurders, managers en beleidsmedewerkers.

6. Informatievoorziening

De Wvggz raakt gemeenten en ketenpartners ook op het vlak van informatievoorziening (IV); zie artikel 8:22. Voorbereidingen zijn noodzakelijk om per startdatum conform de wet te kunnen werken. Daarom is het project 'Wvggz Gemeenten' gestart door de VNG, waarbinnen een werkgroep zich specifiek op de IV richt. Informatiesystemen inrichten op lokaal of regionaal niveau is niet haalbaar. Om deze reden wordt de implementatie in ketenverband gecoördineerd door het ketenprogramma 'Wvggz IV Gemeenten'.

Artikel 8:22

- 1. Onder de gegevens die op grond van deze wet worden verwerkt, dan wel kunnen worden verwerkt, worden justitiële en strafvorderlijke gegevens als bedoeld in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, politiegegevens als bedoeld in de Wet politiegegevens en bijzondere gegevens inzake de gezondheid van betrokkene als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens begrepen.*
- 2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de wijze waarop de gegevensverwerkingen die voortvloeien uit deze wet worden ingericht en met aanvullende waarborgen worden omkleed, waaronder begrepen de technische standaarden daarvoor.*
- 3. De voordracht voor een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.*

6.1 Impact Wvggz op IV gemeenten:

- Werkprocessen (voor zover IV-gerelateerd)
- ICT/IV-voorzieningen die daarin gebruikt worden
- Kennis (o.a. werkinstructies) en competenties voor gebruik
- Contracten / convenanten / diensten-niveau overeenkomsten (DNO's¹) / verwerkersovereenkomsten
- Structurele inrichting en beheer

Gemeenten en ketenpartners moeten veilig en gemakkelijk informatie uit kunnen wisselen. Het landelijk ketenbureau ontwikkelt informatieproducten (Khonraad) die gemeenten (en primair OM, rechtspraak en GGZ) kunnen gebruiken. Khonraad wordt ook beschikbaar gesteld voor andere organisaties in de keten, zodat de informatie gemakkelijk kan worden uitgewisseld en de werk- en bedrijfsvoeringprocessen op elkaar kunnen aansluiten. Voor de crisismaatregel wordt het huidige BOPZ-online uitgebreid en voor de zorgmachtiging zal in ieder geval veilige mail noodzakelijk zijn.

Doel van het project 'Wvggz IV Gemeenten' is ervoor zorgen dat de noodzakelijke voorbereidingen op IV-vlak afdoende, tijdig en efficiënt doorgevoerd kunnen worden. Zodat gemeenten tijdig gereed kunnen zijn voor de Wvggz.

Daarbij wordt een dubbele focus gehanteerd:

1. deelname aan c.q. vertegenwoordiging in ketenprogramma
2. ondersteuning van gemeenten

Vertegenwoordiging in ketenprogramma

Voor de implementatie van de Wvggz in ketenverband is een ketenprogramma ingericht en draaiend. Er zullen hiervoor dus geen aparte leertafels georganiseerd worden.

---

¹ In een DNO wordt de kwaliteit beschreven van de diensten die worden geleverd. De overeenkomst kan zowel een contract tussen externe als interne partijen zijn. Dankzij een DNO is een afnemer op de hoogte van de invulling en kosten van de diensten die hij inkoopt en kan de leverancier erop worden afgerekend als hij niet de afgesproken kwaliteit levert.

Afstemming met ketenprogramma via de daarvoor ingerichte overleggen:

- Bestuurlijke Ketenraad (BKR) - Bert Frings (wethouder Nijmegen) en Peter de Koning (burgemeester Gennep)
- Landelijk ketenoverleg (LKO) - Ico Kloppenburg
- CIO-overleg – Hans Versteeg (hangende het in functie zijn van de CIO van de VNG)
- Keteninformatievoorziening Projectleiders overleg (KIPLO) – Bernd Wondergem

Verder bestaan de volgende overleggen:

- Werkgroep met vertegenwoordiging vanuit diverse gemeenten (onder regie van Ico Kloppenburg).
- Contact met de commissies van de VNG wordt gelegd (Ico Kloppenburg).
- Architectuuroverleg (Hans) en P+I sessies / informatiestandaard (Hans Versteeg en Bernd Wondergem). Onder die laatste valt ook privacy.
- Daarnaast is er een werkgroep voor informatiebeveiliging (Jule Hinzbergen van de IBD)
- Klankbordgroep voor de dienst van Kohnraad, bemenst vanuit diverse gemeenten. VNG sluit aan bij dit overleg.

6.2 Stappenplan

Per onderdeel van de wet wordt uiteengezet welke stappen of acties ondernomen gaan worden om tot implementatie te komen.

Het onderdeel informatievoorziening heeft zijn eigen projectgroep en -plan. Zij verzorgen uiteindelijk de inrichting van het informatiesysteem met de informatie die gedeeld wordt bij de crisismaatregel en het verkennend onderzoek. Het informatiesysteem wat hiervoor gebruikt gaat worden is Kohnraad.

Algemene stappen

De algemene stappen zullen wat minder specifiek uitgewerkt hoeven te worden op de volgende onderdelen:

- ❖ Financiële- en andere middelen om de implementatie te borgen
- ❖ Risicoanalyse/slotanalyse
- ❖ Communicatieafspraken
- ❖ Voortgang bewaken (tijd, geld, kwaliteit)
- ❖ Taakverdeling

Een aparte leertafel is voor dit onderdeel overbodig. Echter is het wel belangrijk antwoord te kunnen geven op de volgende vragen aan de hand van bijvoorbeeld een inventarisatie bij ketenpartners en een werkgroep die het proces in de regio voorbereidt en volgt:

- ❖ Werken alle partners met Kohnraad?
- ❖ Wie kunnen er in BOPZ online?
  - Zo niet, hoe zorgen we dat dit wel kan?
- ❖ VNG volgen en deelname aan werkgroepen
- ❖ Kennisnemen en beoordelen van handreikingen en informatieproducten

7. Tijdspad

Per onderdeel wordt er een handreiking geschreven vanuit VNG. Deze worden in de zomer 2019 opgeleverd en zullen toegevoegd worden aan het plan van aanpak. Daar zullen ook specifiekere te nemen stappen in benoemd worden die meegenomen kunnen worden in het tijdspad van het plan van aanpak.

Maand	Onderdeel	Actie	Verantwoordelijke	Deadline + looptijd	Overige opmerkingen
Januari					
	Sleutelfiguren	Lijst samenstellen contactpersonen	Gemeenten	Januari - februari	
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	
Februari					
	PVA	Bespreken PVA regionaal overleg Bestuurlijke borging organiseren Opstarten leertafels	Programmamanager Gemeenten	Eind februari	
Maart					
	Algemeen	Startbijeenkomst Voor bestuurders, wethouders Zorg en managers	Programmamanagers	7 maart 2019	
	Leertafel verkennend onderzoek	Communicatie-afspraken Rol- en taakverdeling	Gemeenten		
	Leertafel horen betrokkene	Selecteren/identificeren mogelijke 'hoorders' en pvp	Gemeenten		
	Leertafel crisismaatregel	Communicatie-afspraken Rol- en taakverdeling	Gemeenten		
	VNG	Volgen en aansluiten bij	Programmamanagers	Heel 2019	

		wergroepen			
	Inventarisatie IV	Bekendheid en toegang tot BOPZ online + Khonraad	Gemeenten en programmamanager		
	Advies/participatieraden	Eerste consultatieronde	Gemeenten en Zorgbelang Overijssel		
April					
	WZD	Uitwerken welke raakvlakken er tussen Wzd & Wvggz liggen. Eventuele gevolgen voor gemeenten in beeld brengen.	Gemeenten en programmamanager		
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	
Mei					
	Leertafel horen betrokkene	Work Breakdown Structure	Gemeenten		
	Leertafel verkennend onderzoek	Work Breakdown Structure	Gemeenten		
	Leertafel crisismaatregel	Work Breakdown Structure	Gemeenten		
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	
	*Mogelijke werkgroep IV	Work Breakdown Structure			
Juni					
	Leertafel horen betrokkene	Risicoanalyse Kostenraming en plan	Gemeenten		
	Leertafel verkennend onderzoek	Risicoanalyse Kostenraming en plan	Gemeenten		
	Leertafel crisismaatregel	Risicoanalyse Kostenraming en plan	Gemeenten		
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	
	*Mogelijke werkgroep IV				
	Advies/participatieraden	Plannen voorleggen	Gemeenten en		

			Zorgbelang Overijssel		
Juli					
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers		
Augustus					
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers		
September					
	Leertafel horen betrokkene	Proces evaluatie en praktijkervaring bespreken	Gemeenten		
	Leertafel verkennend onderzoek	Proces evaluatie en praktijkervaring bespreken	Gemeenten		
	Leertafel crisismaatregel	Proces evaluatie en praktijkervaring bespreken	Gemeenten		
	Regionaal overleg	Proces evaluatie	Gemeenten en programmamanager		
	Verkennend Onderzoek	Start pilot verkennend onderzoek	Gemeenten		
	Crisismaatregel incl. Horen	Start pilot Crisismaatregel	Gemeenten		
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	
Oktober					
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	
November					
	Leertafel horen betrokkene	Voorgangsevaluatie pvp	Gemeenten		
	Leertafel crisismaatregel	Voortgangsevaluatie pilot crisismaatregel	Gemeenten		
	Leertafel verkennend onderzoek	Voortgangsevaluatie pilot verkennend onderzoek	Gemeenten		

	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	
	Advies/participatieraden	Advies uitbrengen t.b.v. pilots	Zorgbelang Overijssel	December 2019	
December					
	VNG	Volgen en aansluiten bij werkgroepen	Programmamanagers	Heel 2019	

8. Projectstructuur

8.1 Bestuurlijke borging

Ten behoeve van de implementatie Wvvgz is het belangrijk dat er regionale sturing en afstemming tussen gemeenten plaatsvindt. Daarbij willen we werken vanuit het principe regionaal waar kan, lokaal waar dat beter passend is. Deze lokale accenten worden met name voorzien binnen de twee opdrachten in de regio (IJsselland), maar kunnen ook per individuele gemeenten worden aangebracht. Vandaar dat we voorstellen om uiteindelijke besluitvorming van de implementatie van de wet lokaal te beleggen, conform de invulling van de wet die immers iedere gemeente een verantwoordelijkheid geeft. Desalniettemin willen de programmamanagers de gemeenten op regionaal niveau meenemen in de ontwikkelingen en over specifieke onderwerpen of knelpunten en hierover desgewenst advies geven. Aangezien de implementatie Wvvgz zowel de het veiligheids- als zorgdomein raakt, wordt voorgesteld om hiervoor de reeds bestaande gremia waar burgemeesters en wethouders zorg aan deelnemen, te benutten. Concreet betekent dit het DVO-overleg IJsselland en de Beschermd wonen / maatschappelijke opvang-overleggen op centrumgemeentelijke niveau (Deventer en Zwolle). De voorbereiding van deze overleggen kan ambtelijk worden opgepakt binnen het RCIV ten behoeve van het DVO en in de ambtelijke overleggen Beschermd wonen/maatschappelijke opvang. De programmamanagers zorgen voor input in de betreffende overleggen.

8.2 Ambtelijk overleg

Ten behoeve van het ambtelijk eigenaarschap worden 2 á 3 gemeenten per leertafel verantwoordelijk gesteld voor de inhoudelijke invulling van het plan van aanpak, met name de leertafels.

Er zullen drie leertafels ingericht worden, namelijk

- ❖ Horen
- ❖ Crisismaatregel
- ❖ Verkennend onderzoek

De GGD zal hierin een faciliterende rol spelen wat betreft de ruimte, inplannen van de leertafels. De programmamanager is bij de leertafels aanwezig ten behoeve van het proces en het mededelen van informatie rondom de thema's opgehaald vanuit bijvoorbeeld de VNG. Indien gewenst kan zij ook meedenken in de voorbereiding door gemeenten.

8.3 Zorgbelang Overijssel

[Zorgbelang Overijssel](#) is betrokken bij de implementatie van de WvGGZ in onze regio. Zij hebben een verbindende rol richting de advies/participatieraden bij gemeenten en vertegenwoordigers van cliënten. Gezien het doel van de WvGGZ is het betrekken van deze raden en vertegenwoordigers essentieel. Om deze betrokkenheid zo efficiënt en praktisch mogelijk te organiseren, zal Gerry Vrielink (adviseur cliëntenparticipatie) de rol van coördinator vervullen.

Gemeenten hoeven zelf hun raden dan niet verder te betrekken of informeren, tenzij gewenst.

De leertafel zoeken op (ten minste) twee momenten contact met Zorgbelang Overijssel:

- 1.) In de opstartfase van de leertafel om tijdig op te halen welke aandachtspunten worden voorzien.
- 2.) Tussentijds: voorafgaand aan de pilots (september) wordt het voorgenomen plan besproken.

In het najaar van 2019 zal door onder coördinatie van Zorgbelang Overijssel door de betrokkenen een advies worden uitgebracht.

* Een voorstel voor een themabijeenkomst bij Zorgbelang Overijssel is optioneel en wordt nader verkend..

8.4 Overzicht Projectstructuur

Overleg+ doel	Betrokken partijen	Inhoud	Kartrekker	Frequentie
District Veiligheids-Overleg IJsselland	<p>Officieren van justitie, BW, GHD, politie, burgemeesters van alle 11 gemeenten.</p> <p>Dit is het belangrijkste overleg: Burgemeesters zitten bij het DVO (waar ook de crisismaatregel besproken wordt) Het is de bedoeling dat het DVO ook steeds meer de Zorgkant belicht, dus nemen burgemeesters wethouders Zorg mee.</p> <p>Ambtelijk overleg MW MO: Wethouders Zorg op niveau IJssel-Vecht, zorgaanbieders en financiers.</p> <p>Wethouders Zorg op niveau IJsselland (Deventer, Olst-Wijhe en Raalte), zorgaanbieders en financiers</p>	<p>Het DVO wordt ambtelijk voorbereid door het Regionaal overleg integrale veiligheid (RCIV), dit is de ambtelijke voorbereiding op het DVO. Daar wordt de agenda bepaald, signalen uitgewisseld en situaties (bijv. Wvvgz) besproken.</p> <p>Als men iets wil agenderen wordt dat eerst ingebracht bij het RCIV. Kunnen ook een stap lager agenderen bijvoorbeeld Wethouders Zorg MO Zwolle & Deventer, want gaat over zorg en veiligheid.</p> <p>Doel: besluitvorming & meedenken over hun positie en voortgang.</p>	Marleen Veldhuis	Nog onduidelijk
Brinkgrevenoverleg (nu een justitieel overleg) met vertegenwoordiging van gemeenten.	<p>Dimence, politie, GGD, OM, Mediant, Roza Advocaten, Karakter, Tactus, IGZ, Haafkes Nijkamp en van Gurp Advocaten, Isala, Rechtbank Almelo, Uneken Advocaten, Rechtbank Zwolle, Veldzicht.</p> <p>*Het RIBW en Veiligheidshuis zitten er nu niet altijd bij.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Proces en knelpunten, - Aanbod verplichte zorg in regio - Knelpunten bij de voorbereiding daarop - De tenuitvoerlegging en de uitvoering van zorg, waaronder in ieder geval begrepen de noodzakelijke gegevensverstrekking & toezicht op de verplichte zorg 	Nader te bepalen	4x per jaar
Regionaal ambtelijk overleg	Projectgroep	<ul style="list-style-type: none"> - Voortgang - Initiatieven Wvvgz en verwarde 		6x per jaar

	Van elke gemeente komt een afgevaardigde. Het is een opvolging van de aanpak personen met verward gedrag. Het regionale overleg bestaat dus al voor gemeente Zwolle en DWOR.	personen - Evalueren samenwerkingsafspraken Dimence - Vervoer		
Lokaal integraal ambtelijk overleg (besluitvorming vindt lokaal plaats)		Domein overstijgend overleg (WMO, Zorg, Veiligheid etc.)	Lokaal	